

POSTANOWIENIE

18 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 18 września 2025 r. w Warszawie

w sprawie ze skargi T.H.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w Białymstoku

z 20 czerwca 2023 r., II Ca 638/22,

wydanego w sprawie z powództwa T.H.

przeciwko A.S. i P.S.

o zapłatę,

1. odrzuca skargę,

2. zasądza od T.H. na rzecz A.S. i P.S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania skargowego.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Powód T.H. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku, którym uwzględniono w części apelację pozwanych A.P. i P.S. od wyroku Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie o zapłatę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. Środek ten, unormowany w art. 424¹ § 1 k.p.c., ma wysoce sformalizowany charakter. Obligatoryjne elementy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wymienione zostały w art. 424⁵ § 1 i 2 k.p.c. W pierwszym z przywołanych przepisów wyliczono elementy konstrukcyjne omawianej skargi, których pominięcie skutkuje odrzuceniem tego środka zaskarżenia – bez wzywania do uzupełnienia stwierdzonych braków (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Wśród wymagań formalnych skargi mieści się m.in. przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 6 k.p.c.). Są to wymagania niezależne od siebie i odrębne, toteż każdemu z nich skarżący powinien uczynić zadość dzięki odpowiedniemu ukształtowaniu treści skargi. W szczególności utrwalone jest stanowisko orzecznictwa, że brak wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, nie może być sanowany przez samo przytoczenie podstaw skargi (zob. postanowienia SN z: 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05; 27 stycznia 2006 r. III CNP 23/05; 28 lutego 2006 r. I CNP 13/06; 29 listopada 2006 r. II CNP 65/06; 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12;

27 lutego 2017 r., IV CNP 51/16; 7 października 2020 r., I CNP 25/19, oraz z 13 grudnia 2021 r. V CNP 2/21, a także wyrok TK z 12 lipca 2011 r., SK 49/08).

Skarga wniesiona przez powoda nie spełnia wymagania konstrukcyjnego określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., gdyż nie zawiera wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny. Przesłance tej nie czyni zadość sformułowanie, w ramach podstaw skargi, zarzutów naruszenia norm wynikających z bliżej określonych przepisów prawa, albowiem, o czym była mowa powyżej, art. 424⁵ § 1 k.p.c. wyraźnie odróżnia wymaganie przytoczenia podstaw skargi oraz ich uzasadnienia (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) – od wskazania przepisu, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Wymagania te należy traktować odrębnie nie tylko ze względu na decyzję ustawodawcy, wprost wyrażoną w art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c., lecz również dlatego, że odnoszą się one do odmiennych elementów konstrukcyjnych skargi i pełnią odmienną funkcję.

Po pierwsze, naruszenie określonych przepisów, które powinno znaleźć wyraz w treści podstaw skargi, nie zawsze jest tożsame z wydaniem wyroku niezgodnego z tymi przepisami, w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. Dotyczy to zwłaszcza, choć niewyłącznie, sytuacji, w których jedyną podstawę skargi stanowi naruszenie przepisów postępowania. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia oznacza bowiem jego niezgodność z prawem przedmiotowym, czyli z przepisem (w istocie: wynikającą z tego przepisu normą) prawa materialnego, z którym koliduje zawarte w orzeczeniu rozstrzygnięcie co do istoty sprawy (zob. postanowienia SN z 15 czerwca 2018 r., III CNP 3/18, oraz z 13 grudnia 2021 r., V CNP 2/21, wraz z przywołanym tam orzecznictwem).

Po drugie, wskazanie określonych przepisów w ramach realizacji obowiązku z art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. służy umożliwieniu Sądowi Najwyższemu zbadania skargi kasacyjnej w granicach jej podstaw, stosownie do art. 424¹⁰ k.p.c. Natomiast wymaganie oznaczenia przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, wynika z istoty skargi, z jej jądra, którym jest stwierdzenie niezgodności zaskarżonego orzeczenia z prawem, a więc z normą wywodzoną z konkretnego przepisu (lub przepisów) prawa. Z tej przyczyny niezgodność ta musi być już na

etapie wnoszenia skargi jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym skarżone orzeczenie jest niezgodne (zob. wyrok TK z 12 lipca 2011 r., SK 49/08). Postępowanie toczące się wskutek wniesienia skargi zmierza bowiem do zbadania, czy w odniesieniu do normy wynikającej z tego właśnie przepisu doszło do wydania orzeczenia, którego nieprawidłowość jest rażąca, ma charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, a orzeczenie jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. postanowienie SN z 25 maja 2021 r., I CNP 2/21, podobnie postanowienie SN z 13 grudnia 2021 r. V CNP 2/21).

Analizowane wymaganie formalne nie zostało także spełnione wskutek stwierdzenia przez skarżącego w końcowej części skargi, że „[z]askarżony wyrok jest zatem niezgodny z przywołanymi w skardze przepisami prawa materialnego, co przemawia za uwzględnieniem skargi”. Cytowane stwierdzenie poprzestaje bowiem na hasłowym określeniu skutku, w postaci niezgodności orzeczenia z prawem, do którego doprowadziły, w ocenie skarżącego, naruszenia przepisów wymienionych w treści skargi. Nadal jednak nie określa ono konkretnego przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok miałby być niezgodny.

Nie można wykluczyć, że prawidłowo skonstruowana skarga w ramach realizacji obowiązku z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. będzie obejmowała wskazanie przepisu, który zawiera się w unormowaniach wymienionych wśród podstaw skargi lub pokrywa się z nimi, jednakże w takim wypadku należy wymagać, by skarżący wyraźnie i jednoznacznie określił, który konkretnie z przepisów prawa wymienionych w podstawach skargi jest jednocześnie „przepisem prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny”. Nie jest bowiem rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie go wśród podstaw skargi. Odmienne stanowisko oznaczałoby w istocie, że Sąd wyręczałby stronę w kwestii kluczowej dla konstrukcji skargi, niwecząc tym samym sens obowiązywania art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 2021 r. V CNP 2/21).

Postępowanie unormowane w art. 424¹ i n. k.p.c. cechuje daleko idący formalizm uzasadniony tym, że omawiana skarga służy od orzeczeń

prawomocnych, których wzruszenie w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. To zatem strona, która składa skargę, powinna uczynić zadość przesłankom określonym w art. 424⁵ § 1 k.p.c.; spełnieniu wymagań wiązanych z prawidłowym skonstruowaniem skargi służy m.in. obowiązkowe, wynikające z przymusu adwokacko-radcowskiego, wsparcie się pomocą zawodowego pełnomocnika (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 2021 r. V CNP 2/21).

Z oczywistych względów nie można również uznać, by obowiązek wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, został zrealizowany przez postawienie w skardze ogólnego wniosku o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego wyroku z prawem, skoro także we wspomnianym wniosku nie oznaczono konkretnego przepisu mającego świadczyć o takiej niezgodności (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 2021 r. V CNP 2/21).

W związku z niespełnieniem wymagań konstrukcyjnych stawianych skardze na niezgodność z prawem prawomocnego wyroku zgodnie z art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

O kosztach rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]